

ANDIRIN ABDALLARINDA GEÇİŞ DÖNEMİ RİTÜELLERİ-II

Doğum Sonrası

Andırın Abdallarında doğum öncesi ve doğum anından sonra bir diğer önemli aşama da doğum sonrasıdır. Bu dönemde yapılan uygulamalar da tıpkı diğer dönemlerdeki gibi önemli bir yer oluşturur. Kadının ruhsal ve psikolojik durumu, bebeği kabullenışı ya da kabul edemeyişi bu dönemde karşılaşılan durumlardandır. Korunmasız olan kadın ve çocuk bu dönemde türlü tehlikelere karşı açık durumdadır. Abdallar arasında kadını ve çocuğu korumak için bu dönemde çeşitli pratikler uygulanır ve çözüm yollarına gidilir.

Lohusalık

Doğum sonrası dönemde dikkat edilmesi gereken aşamalardan biri olan lohusalık, özellikle kadının yaşadığı duygu yoğunluğu ve bebeğin getirdiği maneviyat açısından farklılık arz edebilmektedir. Başka bir dünyaya geçiş yapan çocuk tamamen korumasızdır. Anne ise yaşadığı duygular sonucunda gelgitler yaşayabilir. Bu durum çocuğu ve anneyi olumsuz etkileyebilir. Karşılaşılan böyle bir sorun karşısında anne ve çocuğun çevresindeki insanlar onları iyileştirme ve moral bakımından daha iyi bir seviyeye ulaştırmak için çaba sarf ederler. Annenin çevresindeki insanlar, gelenek, görenek, adet, inanış ve tıbbın gösterdiği yol doğrultusunda anneye ve bebeğe yardımcı olmaya çalışırlar.

Yeni doğum yapan kadına verilen bu yakıştırma (lohusalık) Anadolu'da çeşitli adlarla isimlendirilmektedir. Yeni doğum yapan, doğurup da henüz yataktan kalkamayan kadına "Loğusa", "Loğsa", "Doğazkesen", "Emzikli", "Nevse" gibi adlar verilir. Ayrıca bu dönemde lohusaya "Kırklı Kadın" ve çocuğa "Kırklı Çocuk" da denilmektedir.

Lohusalık döneminin uzunluğu ya da kısalığı doğumun kolay ya da zor oluşuna, kadının psikolojik ve fizyolojik durumuna, çevre şartlarına ve aile yapısına göre değişkenlik gösterir. Zor bir süreci arkasında bırakan lohusa kadın bu aşamada dinlenme gereksinimi hisseder.

Toplulukta bu dönemin önemli bir yeri vardır. Bu süreçte kadın dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı açık ve korumasızdır. Özellikle ilk kırk günlük süreçte bu zararlı etkilerden lohusayı korumak için çeşitli pratikler uygulanır. Lohusalık dönemindeki uygulamalara baktığımız zaman Anadolu'nun hemen hemen her yerinde benzer inanç ve uygulamalar karşımıza çıkmaktadır.

Abdallarda da lohusalık dönemi önemlidir. Bu dönemde dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı açık ve korumasız olan lohusa kırk gün boyunca evden çıkarılmaz. Aynı özen bebek için de gösterilir. Lohusa kadın ve çocuğu kırk gün boyunca yalnız bırakılmaz. Bırakılırsa eğer al basacağına inanılır. Albasması kadına ya da çocuğa uğrar. Al basmasını, vücudun hareket edemeyecek derecede halsizleşmesi, vücuda bir ağırlık çökmesi, sesin soluğun çıkmaması hali olarak nitelendirebilir. Al basan kişi gaipten kimseler görür. Özel gününde olan ve kırklı

kadınlar lohusanın yanına gitmemelidir. Kısaca al basmaması için lohusa kadın kırk gün yalnız bırakılmaz. Yanında mutlaka bir refakatçisi bulunur. Loğusa kadınlar birbirine gitmez, giderler ise iğne değiştirirler. Lohusa kadına al basmasın diye kırmızı çapıt (bez) bağlanır. Lohusa ziyaretine erkekler gelemmezler. Evde sürekli ışık yakılır. Lohusaya doğumun ilk haftasında gözyağın, ikinci haftasında hatır sorma ziyaretleri yapılır. Bu ziyaretlerde loğusa evine sütlaç, muhallebi, kurabiye, baklava, piliç söğüşü, süt, çorba, peluze, börek, tatlı, şeker, pilav, ekmek içinde haşlanmış yumurta, al kurdele ile bağlanmış lohusa şeker, bal, helva gibi yiyeceklerle yemeni başörtüsü, basma, havlu, kumaş, terlik, çorap, namaz bezi, çocuk çarşafı, çift pazı, oyuncak türünden hediyeler götürülür. Konuklara ise lohusa şerbeti denilen şekerli ve renkli bir şerbet sunulur. Böylece, doğuran kadın, içinde bulunduğu geçit döneminden dolayı tatlı bir şey içilerek kutlanır.

Abdallarda lohusalık döneminin önemli bir süreçtir. Bu dönemde tehlikelere açık olan anneyi ve çocuğu korumak için “lohusanın yanında erkek ya da erkeğin bir kıyafetini bulundurma, lohusayı yalnız bırakmama, lohusaya gidilirken özel gününde olan kadınların ve kırlıların gitmemesi” inaniş ve uygulamalar karşımıza çıkar. Bu uygulamaların Türk dünyası ve Anadolu’da benzer olduğu görülmekle beraber Abdallarda da bu inanişların ve pratiklerin uygulandığı gözlemlenir.

Alkarası/ Albastı/ Algeline

İnsan- hayvan karışımı bir görünümde tanımlanan bu öldürücü dev ya da cin, “uzun boylu, uzun parmak ve tırnaklı, dağınık saçlı, yağlı vücutlu, el ve ayakları küçük, dişleki bir dudağı yerde, bir dudağı gökte, bazen zenci suratlı, memeleri masallardaki devler gibi omuzlarından geriye atılabilen, tepesinde gözü olan, çok çirkin, al gömlek giyen bir yaratıktır.

Eski Türklerden günümüze kadar Alkarası, Albastı, Albis, Almis adlarıyla loğusaya musallat olduğuna inanılan bu kötü ruh hakkında bütün Türk topluluklarında inanmalar halen bulunmaktadır. Bu inanişe göre, yalnız kalan loğusanın yanına peri kızları gelerek, ciğerini alır giderler ve bu suretle loğusayı al başar, bu ruh loğusanın ciğerini alıp suya bırakırsa loğusa ölür. İnanışlarda albasması tüfek sesinden, ocaklı adamlardan, demirden ve kırmızı renkten korkar. Bunun için loğusa yatakta iken başına kırmızı kurdeleli altın takar, loğusaya kırmızı şeker götürülür.

Albasan kişi dili tutulur, konuşamaz, felç geçirir; çocuk morarır, ölür. Ana ölebilir. Çocuğun ağzından burnundan kan gelir. Bu dönemde anne temiz olmadığından algelininin kadını öldürmek isteyeceğine ve belirtilerin genelde annede görüleceğine inanılır. Lohusa algelinini gördüğünde iğne batırırsa onu yakalayacağı inancı hâkimdir.

Albasmasına karşı lohusayı korumak ve kollamak için Anadolu’da birçok uygulama vardır.

Abdallarda yeni doğum yapan kadın ve bebek ilk kırk gün boyunca uykuda korkma, sayıklama, baygınlaşma gibi durumlarla karşılaşılırsa albasmasına uğradığı düşünülmektedir. Yeni doğum yapan kadın sersem, hareketsiz bir şekilde yatarsa da aynı durum düşünülür.

Abdallarda albasmasına uğramamak için bazı önlemler alınır. Bunlar şunlardır:

- ✓ İlk kırk gün anne ve çocuk yalnız bırakılmaz. Yalnız bir yere gitmez.
- ✓ Annenin ve bebeğin üstüne kırmızı renkli albezi/ alçapıtı takılır.
- ✓ Annenin ayağının ucunun altına iğne/bıçak/ayna konulur.
- ✓ Bebeğin üstüne ve beşiğine kırmızı bir örtü örtülürse al basmayacağına inanılır.
- ✓ Çocuk erkân görmeyen kadınlara gösterilmez ve kucaklarına verilmez. Böyle kadınlar lohusa ziyaretine gelemeyiz. Gelseler dahi kapının dışından hediyeleri alınır, ziyaret etti kabul edilir ve geri gönderilirler.
- ✓ Çocuğun başında ve kadının yanında Kur'an bulundurulur.
- ✓ Dışarıdakini içeriye pek almazlar.
- ✓ Dışarıdan et gelmez. Tavuk kesilmez.
- ✓ Evde ışıklar kırk gün açık bırakılır.
- ✓ Evde sürekli bir erkek bulundurulur.
- ✓ Hastalıklı, çelimsiz, yara- bere içinde olan kişi ya da çocuk olanlar eve alınmazlar. Şayet alınırlarsa kendi hastalığını bebeğe bırakır- silkeler gider. Bu durumda da çocukta yaralar oluşur.
- ✓ İki kırklı kadın karşılaştıklarında albasmaması için iğne değiştirirler.
- ✓ İki kırklı kadın karşılaşırsa birbirlerini kırk basar.
- ✓ Kırklı kadın eşinin kıyafetini giyer ya da ceketini üstüne atar.
- ✓ Lohusanın mezarının ağzı kırk gün açıktır. Kırk birinci gün kapanır.
- ✓ Nazarı değdiği düşünülen, kötü gözlü, kötü nefisli kimselerin ziyareti istenmez.

Algeline/albasması bir kişinin, sevdiği bir insanın ya da bir hayvanın donağında/kılığında gelir. Kadını öpmek, sevmek ve götürmek ister, konuşmak ister. Kimi zaman gökyüzünden kırmızı bir ışık şeklinde gelir. Dışarıdan bakan bir şey görmez. Bu durumda hemen lohusa kadının üstüne eşinin giysisi atılır. Loğusa yataktan sıçrar ve uyanır.

Topluluk üyelerinin bazılarının annesi veya kaynanası veyahut eşi olarak gelip, hadi kalk pazara/düğüne gidiyoruz diye gelirler, loğusa kadın hiçbir yerini kımıldatamaz boğuyor gibi olur. Alkarısı bastı basacak diye kendi kendine evhamlananlar daha çok sıkıntı yaşarlar.

Abdallarda bu korunma yöntemlerinden başka, Kırklılardan karşılaşmamasına özen gösterilir. Kırklılardan kasıt gerek yeni gelin, gerek yeni doğum yapan kadın, gerekse cenaze olabilmektedir. Lohusanın evinin yakınından düğün ya da cenaze alayı geçecek olursa loğusa ve çocuk alayın geçeceği yerden daha yüksek bir noktaya çıkarılır.

Abdallarda albasmasına uğradığı düşünülen kadını bu durumdan kurtarmak için çeşitli uygulamalara gidilir. Bunlar;

Siyah bir yazma başının etrafında, üzerinde gezdirilir.

Al ocağı yerlerine kadın götürülür ve orada dualanır. Al muskası takılır.

Kırk bastığı zaman çocukta sivilce benzeri yaralar meydana gelir. Ocağa götürür, okutulur sonra da geçer.

Tıvgalı insanlar çocuk görmeye gelemmezler.

Ziyarete gelenler ise genelde bebek kıyafeti, altın ve süt, meyve suyu vb. getirirler.

Abdallarda albasması/ algelini/al kızı aynı anlamı ifade eden kavramlardır. Bunun yanında kırk basması kavramı da albasması ile eşdeğer tutulmaktadır. Albasmasına algelini, al kızı nitelendirmesi yanı sıra kırk basması da denir. Bu süreçte yapılan *“lambaları açık bulundurma, lohusanın ve çocuğa bez parçaları takma, lohusayı yalnız bırakmama, Kur’an-ı Kerim bulundurma, lohusanın yanında bıçak, makas bulundurma ve lohusanın odasında erkek kıyafeti bulundurma”* uygulamaları Anadolu’daki diğer kültürlerle benzerlikler gösterir.

Verme ve Ad Vermeyi Belirleyen Unsurlar

Doğumdan sonra uygulanan önemli ritüellerden bir tanesi de ad vermedir. Çocuğa isim verilirken öncesinde uzun süre düşünülür. Çünkü çocuğa verilecek olan ismin çocuğun karakterini etkileyeceği düşünülür. Ayrıca İslamiyet’e göre kişi tekrar dirildiğinde adıyla çağrılacağı için aile çocuğuna anlamlı ve güzel isimler koymak ister. Bu yüzden çocuğa geliş güzel isim verilmez. Kısaca çocuğa konacak adın; onun karakterini, kişiliğini, geleceğini, toplum içindeki yerini ve başarısını etkileyecek içerikte olduğu bilindiğinden isim seçimi yapılırken büyük özen gösterilir. Çocuğun doğduğu gün, zaman, ay ve mevsim; doğum yapılan yer; doğduğu sıradaki olaylar; kimi kişilere duyulan hayranlık, şükran ve minnet duyguları, gelenekler; ailenin zenginliği ya da fakirliği; daha önceki kardeşlerinin yaşayıp yaşamadıkları; moda; kültür değişimleri vb. etmenler adın seçilmesinde önemli etmenlerdir.

Çocuğa, çoğunlukla doğumdan yirmi dört saat veya üç gün sonra ad konulur. Ad koymayla ilgili olarak düzenlenen törende yemek, ziyafet verme; törende yakınların ve büyüklerin bulunması; adın üç defa kulağa söylenmesi, çocuğu kibleye çevirme; adı sağ kulağa söyleme gibi kalıplaşan işlemler adın kutsallığını vurgulamakta; ada dinsel nitelikler kazandırmaktadır. Bunun yanı sıra toplumsal değişikliklerinde ad vermede etkili olduğu görülmektedir. Bu değişme ve yenilenme toplum ilişkilerine, ad verenlerin beklentilerine, isteklerine, arzularına ve inançlarına göre de değişmektedir.

Abdallarda Dedelerin geldiği dönemlerde doğan çocuklara isimleri Dede tarafından verilmektedir. Dedelerin koyduğu isimler genellikle Ali, Hasan, Hüseyin veya 12 imamdan (Ali, Hasan, Hüseyin, Zeynel, Abidin, Naki, Taki, Ali Rıza, Cafer, Hasan Hüseyin, Asker) birinin ismidir. Dedenin olmadığı zamanlarda aile büyüklerinden birinin ismi yahut toplumdaki yaygın güncel isimlerden biri verilir. Çocuk olması için herhangi bir yatırın ziyaretine gidilmişse o yatırın adının verildiği görülür.

Ad verilirken şu konulara dikkat edilir:

- ✓ Adın özellikle Oniki İmamlardan veya aile büyüklerinden birinin isminin olmasına özellikle dikkat edilir.
- ✓ Abdallarda çocuğa, ölülerden birinin adı verilirse dışarıdan bir kimseye bakır verilir.
- ✓ İsim verilirken kan akıtılır.

Abdallarda ailenin büyüğü bir erkek, çocuğu kibleye döndürür. Kulağına gülbang okuyup üç defa ismini söyler. Uzun ve sağlıklı bir ömür geçirmesi için dua eder. Anadolu'nun birçok yerinde çocuğun adını kaldıramaması, çekememesi ve götürememesinden dolayı hastalanıp öldüğüne inanılmaktadır. Bu durumdan dolayı çocuğun adı değiştirilmektedir.

Abdallarında erkek çocuk önemlidir. Bunun içinde bir kaç kız çocuğuna sahip olanlar yeni doğan kız çocuklarına Döne, Döndü gibi isimler koymaktadırlar. Daha önce belirtildiği üzere çocukları sürekli ölen kimseler çocuklarına Duran, Durmuş, Durdu, Durali, Yaşar gibi isimler vermektedirler. Abdallar Alevi Bektaşî geleneği doğrultusunda Ömer, Osman, Bekir, Ebu Bekir, Selim, Yavuz gibi isimleri pek vermezler.

Abdallarda çocuğa isim verilirken belirli özelliklere dikkat edilir. Çocuğa verilen ismin anlamlı olmasına, aile büyüklerinin isminin olmasına, Oniki İmamların isimleri yahut zamana, uygun vb. isimler olmasına özen gösterilir. Ayrıca Abdallarda çocuk için seçilen ismin veriliş yöntemi olan *“kulağına gülbang okunup adın üç defa tekrarlanması”* işlemi de Anadolu'daki örnekleriyle benzerlik göstermektedir.

Kırlama/ Kırk Çıkarma

Kültürümüzde doğumdan sonra kırkıncı günün sonunda anne ve çocuğun yıkanmasına *“Kırlama”/“Kırk Çıkarma”* denir. Kırkıncı gün anne ve çocuğun tehlikelere karşı etkilenme zafiyetleri azalır. Toplumun her kesiminde, benzer veya değişik biçimlerde anne ve çocuk kırklanır. Çocuğun kırklanmasından sonra onun geleceğinin sağlıklı, bereketli ve mutlu oluşuna adım atıldığına inanılır. Ayrıca bu olaydan sonra annenin ve çocuğun üstünden ölüm tehlikesinin kalktığı inancı vardır.

Anadolu'nun çeşitli yerlerinde birbirinden farklı da olsa mutlaka kırlama pratiği yer alır. Kırlama pratiğinde önce bebek sonra anne bir takım kurallara uyarak yıkanır. Kırlamadan sonra artık ananın da, çocuğun da aşırı etkilenme yetenekleri kalmaz. Doğum olayından kırk gün sonra çocuğu ve anneyi arıtmak, topluma katılmalarını sağlamak ve hastalıklardan, uğursuzluklardan korumak için uygulanan pratiğe *“Kırlama”* denir.

Abdallarda kırlama pratiği ile ilgili davranış kalıpları ve uygulamalar şu biçimdedir:

- ✓ Kırkıncı günün sonunda çocuk ve anne banyo yaptırılır. Kırklı sudan evin içine de serpilerek bir nevi hane ve ev halkı da kötülüklerden arındırılır. Anne ve çocuk kırk çıkarma uygulaması sayesinde kırk basması tehlikesinden de kurtulur. Kırk çıkarma işlemi yedi tane çatı (çörten) oluklarının altından toplanan kırk tane küçük taşın bir

kap içerisinde kırk kaşık suya konulduktan sonra o suyla anne ve çocuğun banyo yapması biçimde uygulanır.

- ✓ Suya ayna da konulur.
- ✓ Suyla ev halkı banyo yapabilir ve sudan evin etrafına da serpilir.
- ✓ Su konulurken dua okunur.
- ✓ Kırk suyuyla banyo yapılmasından kasıt; yapılacak olan banyo suyuna kırklı okunan sudan bir miktar karıştırılmasıdır.

Çocuğun kırkının çıkması işlemine ananın yakınları ve arkadaşları katılabilir. Kullanılmayan küçük bir kapla kırk kap su alınarak musahipli bir kadın tarafından çocuk bu suyla banyo yaptırılır. Yeni elbiseler giydirilir ve salâvat getirilir. Kadın ise kendisi banyo yaparak temizlenir. Böylece ikisinin de kırkı çıkmış olur.

Tüm bu uygulamaların inanç sistemimizde önemli bir yeri ve anlamı vardır. Kırklama işleminin kırkinci gününde kırk kere yapılması geleneksel inançlarımızdaki taşıdığı anlam açısından önemlidir.

Abdal kültüründe su, ağaç, taş, demir ve ateş önemli kültlerdendir. Bu dönemde de saydığımız bu önemli kültler karşımıza çıkar. Güce güç katmak, yapılanların etkisini arttırmak, koruyuculuk ve tehlikelere karşı yardım beklentisi inançların temeline egemendir.

Yürüyemeyen- Konuşamayan Çocuk

Yürüme çağına gelen ancak yaşıtları gibi yürüyemeyen, yürüme zorluğu çeken ya da yürürken sık sık düşen çocuklar için uygulanan ritüele “*Köstek Kesme*” denir. Aynı biçimde konuşamayan ya da konuşması geciken çocuklar için de bir takım çarelere başvurulduğu görülür. Yürüyemeyen ve konuşmayan çocuk türbelere götürülür, türbelerin etrafında dolaştırılır, adaklar adanır. Zamanı geldiği halde yürüyemeyen çocukların ayağına bir “burkağı” takmak, Cemden ilk çıkan kişiye bu burkağıyı çözdürmek çocuğun yürümesini sağlamak için yapılan bir pratiktir.

Çocuğun ayağına ip bağlamak, kapı önünden geçen çevik birine veya Cemden çıkan inançlı bir kimseye bu ipi kestirmek gibi uygulamaların temelinde yürüme yeteneğini, koşmayı taklit eden oyunların eşliğinde çocuğun yürümesini engelleyen ayak bağına bir ile belirleyip çözmek veya kesmektir. Burada din gücünün etkisi de görülmektedir. Kimi zamanda çocuk ziyarete götürülür ve ağzında anahtar bükülür. Geç konuşan çocuğa dil bağı kesmek de çok yaygındır.

Abdallarda yürüyemeyen ya da konuşamayan çocuklar için başvuru ilk çare tıptır. Tıbbın çözümsüz, çaresiz kaldığı noktalarda devreye geleneksel kültürde uygulanan pratikler girmektedir.

Abdallarda köstek kesme, çocuk sokağa çıkarılarak ayakları ince bir iple bağlanarak uygulanmaya başlar. Cinsiyetine göre iki gelişmiş çocuk, yürüme zorluğu çeken çocuğun yanından başlayarak daireye benzeyen sokak aralarında birbirlerine ters istikamette düşmeden koşmaya özen göstererek gelir. İlk gelen, çocuğun ayağındaki bağlı ipi koparır ve

ödüllendirilir. Bu uygulamadan sonra çocuğun kösteğini kesen gibi yürüyüp koşacağına inanılır.

Uygulanan pratikler:

- ✓ Yürüyemeyen ya da konuşamayan çocuklar Dedeye götürülüp çocuğa gülbang/dua okutulur.
- ✓ Kösteği genelde dayısı ya da amcası keser. Evin içinde üç sefer dolaştırılır. Köstek var diyerek ayaklarının ortasında ip kesiliyormuş gibi kesilir.
- ✓ 7 aynı isimli kimsenin kestiği 7 kurban etini 7 Perşembe akşamı günü çocuğa yedirirler.
- ✓ Konuşamayan çocuğa 7 Perşembe akşamı kuşların suyu içirilir.
- ✓ 40 Perşembe akşamı muhabbet kuşunun suyunun içirilir.

Diş Hediği

Doğumdan sonra uygulanan bir başka ritüel de çocuğun ilk dişi çıktığı zaman gerçekleştirilir. Bu törenin temelinde değişik görüşler yer alır. Bu görüşler içerisinde çocuğun beslenmesiyle ilgili olanlar dikkati çeker. Yiyeceğin ezilmesinde, parçalanmasında ve öğütülmesinde birinci dereden rolü olan dişin ortaya çıkış nedeniyle düzenlenen bu tören-eğlencede yiyeceği kutsama, çocuğun rızkını artırma, bereketi çoğaltma gibi dileklerin yanı sıra çocuğun dişinin sağlam olması isteği de yer almaktadır.

Çocuğun diş çıkarma zamanında hedik kaynatılır ve komşulara gönderilir. Komşulardan, hediye olarak diş çıkan çocuk kız ise boncuk, erkek ise para gelir. Anadolu'da bu uygulamaya; *"Buğday Dirlimesi"*, *"Dirgit Dökme"*, *"Dişası"*, *"Diş Börtmesi"*, *"Diş Bulguru"*, *"Diş Dilgiti"*, *"Diş Dirgit"*, *"Diredi"*, *"Dişemiş"*, *"Diş Günü"*, *"Dişlik"*, *"Diş Göllesi"*, *"Diş Hediği"*, *"Diş Mısırlı"*, *"Diş Tohumu"*, *"Duzlama"*, *"Gölle Pişirme"*, *"Hedik Diş"*, *"Kolyo"* gibi adlar verilir.

Diş hediği uygulamasında çocuğun geleceği ile ilgili inanmalarda mevcuttur. Çocuk bir tepsi içine konup, başına biraz hedik dökülür. Çocuğun karşısına iğne, ayna, makas, bıçak, kalem konulur. Çocuk elini hangisine atarsa o mesleği seçtiği düşünülür. Örneğin inanışa göre kalemi seçerse okur-yazar; aynayı seçerse berber; ipliği seçerse terzi olur.

Çocuğun dişini ilk gören kişi çocuğa gömlek vb. hediye alır. Diş hediği kaynatılırken içine bulgur, üzüm, fındık, fıstık, ceviz vb. evde bulunan çerezlerden konulur. Çeşidin fazla olması düşüncesinin altında bereket inancı yatmaktadır. Bu törene yakın akrabalar ve konu- komşu davet edilir.

Abdallarda, çocuğun diş çıkmaya başladığı zaman aile yakınları ve akrabalar davet edilir. Buğday hediği kaynatılır ve gelenlere ikram edilir. Hedikten yiyen herkes tabağa bahşiş ya da hediye bırakır. Diş hediği törenine katılamayan tanıdıklara tabaklarda diş hediğinden gönderilir; bahşişleri ya da hediyeleri alınır. Toplanan bahşişler çocuğun ya da ailenin ihtiyaçları için harcanır.

Sünnet

Ülkemizde doğumdan sonra uygulanan bir diğer pratik de sünnettir. Sünnet sözcüğü Arapça kökenlidir ve ilk anlamıyla “işlek yol” demektir. Daha geniş anlamındaysa Tanrının yolunu ya da insanın âdet durumuna soktuğu iyi ya da kötü davranışı anlatır. Dini terminolojide peygamberin yaptığı, uyguladığı ya da yapmayı, uygulamayı öğütlediği şeylere uymaya “Sünnet” denmektedir. Geleneğin köklü oluşunun bir başka gerekçesi de peygamberin sünnetli doğduğu inancıdır. Böylece, İslam dininin kurucusunun bedensel bir özelliği, bu dinden olanlara doğuşlarından sonra kazandırılmak istenir.

Sünnet, uygulamada peygamberin izinden gidilen yol olsa da burada kastedilen erkek çocuğun cinsel uzvundaki fazlalık olan derinin kesilmesi işlemidir.

Abdallar Hz. Muhammed’in de sünnetli olarak doğduğunu söylerler. Sünnet olmayı erkekliğe ilk adım atış ve İslam’ın gereklerinden birinin yerine getirilmesi olarak kabul ederler.

Sünnet çocuğunun yaşı hakkında ülkemizde geçerli bir kaide yoktur. Çeşitli etmenler sünnet yaşını etkiler. Çocuğun sağlığı, fizyolojik ve psikolojik durumu, ailenin ekonomik durumu gibi nedenler bu süreyi uzatabilir. Lakin çocuğun çok geçmeden, yaş olarak fazla büyümeden sünnet olması istenir.

Belirli bir sünnet yaşı yoktur ama 6 yaşına kadar yapılmasına dikkat edilir. Abdallarda belirli bir sünnet mevsimi bulunmamaktadır. Şartlar ve olanaklar dâhilinde sünnet düğünlerinin genelde bahar ya da yaz aylarında olmasını tercih ederler. Çocuğunu sünnet ettirmeye karar veren aile eğer sünnet düğünü yapmak isterse belirlediği tarihten bir müddet önce gelmesini istediği kişilere davetiye gönderir, haber verir. Birçok aile ekonomik şartlar doğrultusunda sünnet düğününü yapar. Yani maddi olanaklara göre Abdallar arasında sünnet düğünü yapılır. Sünnet düğünlerinin normal düğünden tek farkı eve gelin gelmemesidir. Diğer düğün hazırlıklar ise tıpkı normal bir düğün hazırlığıdır.

Sünnet düğününün yeri ailenin ekonomik durumuna göre değişir. Kimi zaman bir salon bir ev avlusu yahut bir bahçe olabilmektedir. Sünnet çocuğunun odası ve yatacağı yatak özenle hazırlanır. Çocuğun yatağının ya da yatacağı odanın görünür yerlerine Kur’an, nazarlık vb. asıldığı da sık sık rastlanılan alışkanlıklardır.

Abdallarda sünnet hazırlıklarının normal düğün hazırlıklarından farkı yoktur. Düğünlerimiz iki ya da üç gün sürer. İlk gün düğün evine Salâvat-ı Şeriflerle bayrak asılır. Yakınlar hayırlı olsun gelirler. Düğün sahibi gelen misafirlere masa açar ve yemek ikram eder. Erkek misafirler için içki de vardır. Düğün çalınır, eğlenilir ve çocuk da eğlendirilmeye çalışılır. Düğünün son günü de çocuk kirvesiyle birlikte daha önce belirlenen Abdal bir sünnetçi tarafından sünnet edilir. Sünnet edilen çocuk yatağa yatırılır ve çocuğa hediye getirilir. Bu hediyeler genelde aile ihtiyaçları için kullanılır.

Sünneti yani kesme işlemini yerine getiren kişinin genel adı sünnetçidir. Bununla beraber Orta Anadolu ile Güney-Doğu Anadolu taraflarında sünnetçiye “Abdal” ya da “Kızılbaş Abdal” da denir. Daha sonra bu işi sağlık memurları yaparlar, kent kesiminde yaşayan ve bu işi

yapanlar kendilerini “fenni sünnetçi” diye tanıtırlar. Kayseri’de yaşıyan Uygur ve Kazak Türklerinde sünnet genellikle Nisan ayında, “Abdallar” tarafından yapılır. Sünnet olacak ocuk, kendini sünnet edecek snnetiyi elinden tutarak eve getirir. Osmaniye Düziçi’nde özellikle köyde oturan halk, çocuklarını belli zamanlarda “Abdallar”a sünnet ettirirler.

Eski snnetiler sünnet esnasında kanama olmaması için sünnet edilen yere küllük (yanmış tezek) koyarlar ve üzerine de tuz basarlar bu sayede kanama olmadığını ifade ederler.

Sünnet geçmişte Abdalların mzisyenlikten sonraki en önemli mesleklerinden biridir. Gelir kaynaklarının önemli bir bölümünü snnetiliğin oluşturduğunu ifade eden Abdallar, şimdilerde bu için teknolojinin de ilerlemesiyle birlikte sağlık kuruluşları aracılığıyla yapıldığını belirterek ellerinden bu mesleğin alınmasında da yakınmaktadırlar.

Kirvelik

İslam dininin gereklerine göre yapılan sünnet töreninde çocuğu tutan kimseye “*Kirve*” denilir. Kirve, ailenin sevdiği bir kimsedir. Kirve olan kişi sünnetin tüm giderlerini karşılar. Bir erkek çocuğun sünnet töreninin külfet ve masraflarını, başka bir aile büyüğünün üzerine alması ile iki aile grubu arasında kurulan sanal akrabalığa verilen addır.

Abdallarda kirvelik geçmişte nazaran günümüzde sünnet anında çocuğu kucağına alan kişiye verilen adla sınırlı kalır. Masrafları karşılama şeklinde bir kirvelik anlayışının Abdallarda bulunmadığı söylenebilir. Yani Kirve sünnet esnasında çocuğu tutan kişidir ve işlevi de yalnızca bu kadardır.